

Filozofický ústav

Slovenskej akadémie vied

Filozofická fakulta

Univerzity Komenského

Ústav politických vied

Slovenskej akadémie vied

Idea socializmu? Ku knihe Axela Honnetha

(medzinárodná vedecká konferencia)

15. jún 2021 o 14:00

ONLINE

Hlavný rečník konferencie:

Prof. PhDr. **František NOVOSÁD**, CSc.

(Filozofický ústav Slovenskej akadémie vied)

Moderátor konferencie:

Mag. **Robert ŽANONY**

(Friedrich-Ebert-Stiftung, Zastúpenie v Slovenskej republike)

Vedecký garant konferencie:

Doc. Mgr. **Richard STAHEL**, PhD.

(Filozofický ústav Slovenskej akadémie vied)

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

Konferencia sa koná s podporou
Friedrich-Ebert-Stiftung,
Zastúpenie v Slovenskej republike.

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

Prof. **Axel Honneth** je nemecký sociológ a filozof, profesor emeritus na Frankfurtskej a Kolumbijskej univerzite a bývalý riaditeľ Inštitútu pre sociálny výskum na Johann-Wolfgang-Goethe-Universität vo Frankfurt nad Mohanom.

Je jedným z najznámejších žiakov Jürgena Habermasa a je považovaný za najdôležitejšieho žijúceho predstaviteľa tzv. Kritickej teórie spoločnosti čiže Frankfurtskej školy.

Honneth patrí už k tretej generácii kritických teoretikov. Z prvej generácie nadväzuje na Adorna a Horkheimera, z druhej generácie predovšetkým na Jürgena Habermasa.

Jeho kľúčovou témou je sociálne uznanie, ktoré analyzuje v rámci intersubjektivity. Vypracoval svoju vlastnú teóriu boja o sociálne uznanie, ktorú prvýkrát sformuloval vo svojej knihe *Boj za uznanie* (1992) a neskôr ju rozvinul v knihe *Prerozdeľovanie alebo uznanie?* (2003) a v ďalších publikáciách. Reformuloval tiež Marxov koncept reifikácie a ďalšie významné termíny Kritickej teórie spoločnosti.

Je autorom, spoluautorom alebo editorom viacerých vedeckých monografií: *The Pathologies of Individual Freedom: Hegel's Social Theory* (2010); *The I in We: Studies in the Theory of Recognitio* (2012); *Freedom's Right* (2014); *The Idea of Socialism* (2016), ktorá vyšla v preklade do slovenského jazyka ako *Idea socializmu* vo roku 2020 vo vydavateľstve VEDA.

Prof. PhDr. **František NOVOSÁD**, CSc. je politický a sociálny filozof. V súčasnosti pôsobí na Oddelení sociálnej filozofie a filozofickej antropológie na Filozofickom ústave Slovenskej akadémie vied. Je prorektorom Bratislavskej medzinárodnej školy liberálnych štúdií. Špecializuje sa na dejiny filozofie 19. a 20. storočia. Je autorom množstva publikácií, napr. *V zrkadle kultúry* (2016); *Idey na trhovisku* (2016); *Osud a voľba. Max Weber o modernej spoločnosti* (2016); *Zabudnúť na Marxa* (2018); *Zostrihy. Témy - Problémy - Škriepky. 1. diel* (2019); *Zostrihy. Témy - Problémy - Dilemy. 2. diel* (2019); *Zostrihy. Témy - Problémy - Vysvetlenia. 3. diel* (2020); *Elementy filozofickej antropológie. O znakoch, nástrojoch a inštitúciách* (2020).

Anotácia:

Všetky pokusy uskutočniť socializmus v jeho komunistickom variante skončili neslávne, nezriedka priamo katastrofou, čo nemôže byť náhoda. Na druhej strane, celé storočie a pol bolo „ideou socializmu“ nadchnuté obrovské množstvo ľudí, ktorí sa pokúšali nájsť rozmanité cesty, ako ho realizovať. Filozof Axel Honneth sa snaží túto ideu zachrániť a aktualizovať.

Späťne rekonštruje dlhú históriu zlyhaní socializmu a pokúša sa ho zmieriť s tradíciou, z ktorej vzišiel, avšak ktorú „hanebne“ opustil. Ide o tradíciu slobody. Honneth analyzuje ideový systém socializmu a nanovo spája jednotlivé komponenty. Socializmus budúcnosti sa nesmie nikdy viac viazať na industrializmus a musí sa zriecť tak teleológie, ako aj kolektivismu.

Takýto socializmus uznáva funkčnú diferenciáciu moderných spoločností. Popri ekonomickej oblasti priznáva aj ďalším spoločenským sféram ich autonómiu, t. j. napríklad politike, právu, láske (elementárnym intersubjektívnym vzťahom) a rodine.

Autor prepája tieto sféry, avšak bez toho, aby niektorá z nich ustúpila do úzadia na úkor inej. Opúšťa ahistorické a direktívne určenie/určovanie jednotlivých spoločenských nastavení a zastáva pozíciu experimentovania a vzájomného dojednávania, čím prijíma komunikatívny obrat. Takto chápaná socialistická spoločnosť je potom jediným komunikačným deliberatívnym kruhom a jednou veľkou „sieťou vzájomnosti“ (Füreinander).

Program konferencie:

Prof. PhDr. **František NOVOSÁD**, CSc.

(Filozofický ústav Slovenskej akadémie vied v Bratislave)

Mgr. **Ľubomír DUNAJ**, PhD.

(Inštitút filozofie Viedenskej univerzity vo Viedni)

Mgr. **Ľubica KOBOVÁ**, MA, Ph.D.

(Fakulta humanitných štúdií Univerzity Karlovej v Prahe)

JUDr. PhDr. **Martin SOLÍK**, PhD.

(Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave)

Joseph Grim FEINBERG, M.A., Ph.D.

(Filozofický ústav Akadémie vied Českej republiky v Prahe)

Mgr. **Michael AUGUSTÍN**, PhD.

(Ústav politických vied Slovenskej akadémie vied v Bratislave)

Mgr. **Roman RAKOWSKI**, Ph.D.

(Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostrave)

Mgr. **Dominik ŽELINSKÝ**, PhD.

(Fakulta humanitných štúdií, Kodaňská univerzita v Kodani)

Mgr. **Ján RUMAN**, PhD.

(Filozofická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach)

Mgr. **Lukáš MAKOVICKÝ**, M.A.

(Fakulta sociálnych vied Laponskej univerzity v Rovaniemi)

Ing. PhDr. **Peter DAUBNER**

(Filozofický ústav Slovenskej akadémie vied v Bratislave)

Mgr. **Róbert MIHÁLY**

(Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave)

Mgr. **Štefan OREŠKO**

(Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove)

Organizačný výbor konferencie:

Ing. PhDr. **Peter DAUBNER**

(Filozofický ústav Slovenskej akadémie vied v Bratislave)

Mgr. **Michael AUGUSTÍN**, PhD.

(Ústav politických vied Slovenskej akadémie vied v Bratislave)

Mgr. **Róbert MIHÁLY**

(Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave)

JUDr. **Zuzana HOMER**, LL.M.

(Friedrich-Ebert-Stiftung, Zastúpenie v Slovenskej republike)